

Møte med medier i krisesituasjoner

Trond Olav Skrunes, nyhetsredaktør i BT

trond.skrunes@bt.no

Twitter: @tskrunes

Bergens Tidende

En del av Schibsted

Min bakgrunn

- Jobbet som journalist og leder i helt små og større redaksjoner i Norge i 22 år
- Cand mag fra Universitetet i Bergen og MBA i strategisk ledelse fra NHH

Dette skal jeg snakke om

- **Pressens samfunnsrolle**
- **Sakene som viser hvorfor vann er viktig, også for pressen**
- **Etiske regler, personvern og bilder**
- **Når det smeller: Noen råd i møte med pressen**

Det helt grunnleggende

“

En fri presse er bærebjelken i et levende demokrati.

Ine Eriksen Søreide,
utenriksminister

At Norge er best i verden på pressefrihet, forplikter oss til å hjelpe andre.

Erna Solberg, statsminister

The State Of World Press Freedom

Countries ranked by level of press freedom in 2020

■ Good situation ■ Satisfactory situation ■ Noticeable problems
■ Difficult situation ■ Very serious situation

Highest ranked

- 1 🇳🇴 Norway
- 2 🇫🇮 Finland
- 3 🇩🇰 Denmark

Lowest ranked

- 178 🇪🇷 Eritrea
- 179 🇹🇲 Turkmenistan
- 180 🇰🇵 North Korea

Source: Reporters Without Borders

statista

Bergens Tidende

En del av Schibsted

Pressens samfunnsrolle

1.4. Det er pressens rett å informere om det som skjer i samfunnet og avdekke kritikkverdige forhold.

1.5. Det er pressens oppgave å beskytte enkeltmennesker og grupper mot overgrep eller forsømmelser fra offentlige myndigheter og institusjoner, private foretak eller andre.

Samfunnskritiske tjenester er viktige

**Dette er også
samfunnskritiske
oppgaver**

Så når dette skjer, blir det trøkk

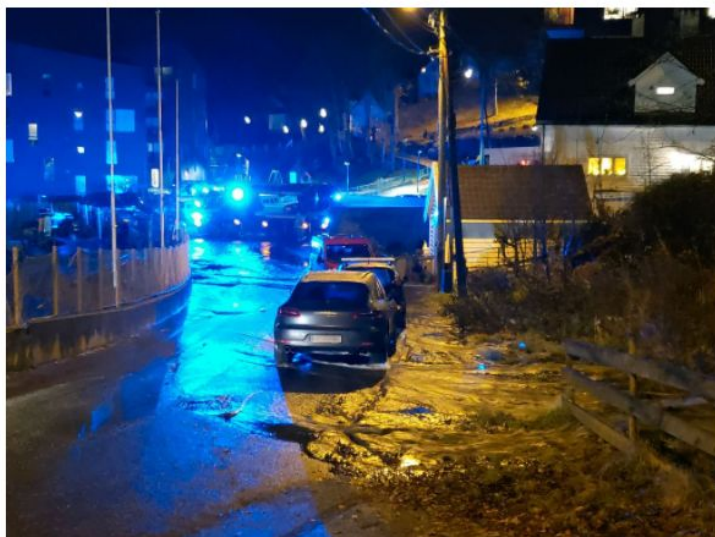
Vest politidistrikt @politivest · 26. nov. 2019

#Bergen #Sandviken #Åsaneveien #E39 kl. 2311: Nødetatene er på stedet i forbindelse med en vannlekkasje. Det renner vann ut av en mur under E39. Er i den enveiskjørt veien mellom Sandviken Sykehus og avkjørsel til Bergen sentrum. Veien helt stengt.

Politiet frykter E39 kan kollapse etter stor vannlekkasje i Bergen

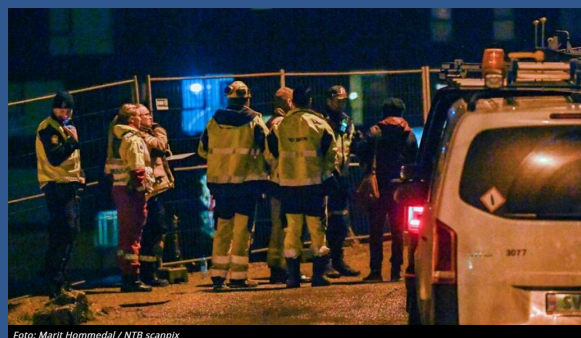
60 evakuert i Sandviken: Frykter mur og hus kan rase ut

Flere hundre tusen liter vann kan ha rent ut. 60 beboere er evakuert, og E39 er stengt i retning Bergen sentrum.

Massiv vannlekkasje i Bergen

En massiv vannlekkasje ved E39 i Bergen har ført til at 58 beboere fra ti hus er blitt evakuert. Politiet frykter at veien og nærliggende boliger skal bli rammet av ras.

Trafikkaos i Bergen etter stor vannlekkasje

Bergens Tidende

En del av Schibsted

De som står her
har behov for
informasjon...

Når det går virkelig galt

Svartediket trolig smittekilden

Kulturlandskapet. Det er beredningsledelse i Trondheim midt i beredningsarbeidet.

... Svartediket er trolig smittekilden for den aktuelle Giardia-epidemien som har rammet Trondheim. Det er beredningsledelse i Trondheim midt i beredningsarbeidet.

... Svartediket er trolig smittekilden for den aktuelle Giardia-epidemien som har rammet Trondheim. Det er beredningsledelse i Trondheim midt i beredningsarbeidet.

... Svartediket er trolig smittekilden for den aktuelle Giardia-epidemien som har rammet Trondheim. Det er beredningsledelse i Trondheim midt i beredningsarbeidet.

Leger måtte lese om Giardia i avisene

Lege i Trondheim måtte lese om Giardia i avisene for å oppdage smitten. Det er beredningsledelse i Trondheim midt i beredningsarbeidet.

... Svartediket er trolig smittekilden for den aktuelle Giardia-epidemien som har rammet Trondheim. Det er beredningsledelse i Trondheim midt i beredningsarbeidet.

Mage-epidemi herjer

... Svartediket er trolig smittekilden for den aktuelle Giardia-epidemien som har rammet Trondheim. Det er beredningsledelse i Trondheim midt i beredningsarbeidet.

... Svartediket er trolig smittekilden for den aktuelle Giardia-epidemien som har rammet Trondheim. Det er beredningsledelse i Trondheim midt i beredningsarbeidet.

Ventet med å advare om Giardia-epidemien

Det tok seks dager før beredningsledelse i Trondheim fikk vite om en Giardia-epidemi i folk. De holdt seg i bakgrunnen.

... Svartediket er trolig smittekilden for den aktuelle Giardia-epidemien som har rammet Trondheim. Det er beredningsledelse i Trondheim midt i beredningsarbeidet.

Giardia-krangel skal granskes

Denningen om å stoppe en infeksjonsrisiko en vannskandalen blir gransket for kommunens interne evaluering. Dette er et av punktene vi ser kunne vært håndtert annerledes, sier byrådsleder Monica Meland.

Krangel stoppet Giardia-informasjon

... Svartediket er trolig smittekilden for den aktuelle Giardia-epidemien som har rammet Trondheim. Det er beredningsledelse i Trondheim midt i beredningsarbeidet.

... Svartediket er trolig smittekilden for den aktuelle Giardia-epidemien som har rammet Trondheim. Det er beredningsledelse i Trondheim midt i beredningsarbeidet.

Har ikke funnet smittekilden

... Svartediket er trolig smittekilden for den aktuelle Giardia-epidemien som har rammet Trondheim. Det er beredningsledelse i Trondheim midt i beredningsarbeidet.

Konsekvenser for enkeltmennesker

Giardia-smittede sliter fortsatt med helsa ti år etter

Personer med kronisk utmattelse og irritabel tarm etter giardiautbruddet i 2004 har lavere livskvalitet enn de som ikke ble rammet.

Fortvilende og slitsomt

NAVN: TOMMY DALE
ALDER: 30
YRKE: STUDENT/DELTIDSVOLGER
BYDEL: SENTRUM

NÅR SYK: Dale ble syk høsten 2004 og gikk til legen tre uker før det ble påvist at Svartediket var forurenset av Giardia. Selv om han ble kvitt parasitten ved hjelp av medisiner, holdt ikke symptomene med diaré, kvalme og urolig mage opp.

DIAGNOSE: – For ve...

en del borte fra deltidsjobben jeg har i en forening, i de periodene jeg har dårlig.

TILSTAND NÅ: Fremdeles er Dale syk i perioder. Magen er urolig og utmattelse-syndromet krever at han må sove minst ni, ti timer hvert eneste døgn. – I tillegg er det også dager hvor jeg er så sliten at jeg må hvile i flere dager midt på dagen.

Blitt passiv og tiltaksløs

NAVN: LENE HENNING
ALDER: 28
YRKE: SENTER
BYDEL: SENTRUM

NÅR SYK: Lene ble syk allerede i august for to år siden. – Jeg gikk til legen fordi jeg hadde fryktelige magesmerter. Men hun tok det ikke alvorlig og sa at smertene nok ville gå over av seg selv. Først i november, etter det var påvist Giardia i Svartediket, fikk hun Flagyl-behandling. To kurer måtte til for å dype mageparasitten som hejlet i fordøyelsessystemet. Men plagene ga seg ikke. – Det ble bare verre og verre etter som tiden gikk, forteller Lene.

DIAGNOSE: I vinter fikk Lene påvist diagnosen postviralt utmattelse-syndrom. Det kan ta flere år før hun er frisk igjen.

TILSTAND NÅ: – Hver eneste dag er jeg plaget av kvalme og magesmerter i tillegg til smerter i muskler og ledd. Jeg følger et konstant inntak av store spenforstyrrelser og influensasymp-

tomer. Sykdommen har også gått ut over konsentrasjonsen min. Fra å være en aktiv jente som trente mange ganger i uken, er jeg blitt fullstendig passiv og tilfaksløs. Jeg er tappet for alle krefter. Lene hadde nettopp fått fagbrev som servitør da hun ble syk. Første året forsøkte hun å jobbe så mye hun kunne, men siden oktober i fjor har hun vært fullstendig sykemidd. – Hadde jeg visst hvor alvorlig sykdommen rammet, hadde jeg aldri prøvet meg slik. Til slutt sa kroppen fullstendig stopp, og jeg klarte ikke å bevege meg opp av sofaen.

ERSTYRNING: Hun har fått refundert lege- og utgifter til Flagyl-kurene fra Bergen kommune. Nå har hun spilt advokat for å fremme erstatningskrav som kompensasjon for tapt arbeidstid og livsutførelse.

Totalt tappet for energi

NAVN: SUNN KATE HANSEN
ALDER: 35
YRKE: HJEMMEVERDENDE
BYDEL: HØYLAND OG

NÅR SYK: Hun ble syk høsten 2004 og gikk til legen tre uker før det ble påvist at Svartediket var forurenset av Giardia. Selv om hun ble kvitt parasitten ved hjelp av medisiner, holdt ikke symptomene med diaré, kvalme og urolig mage opp.

DIAGNOSE: – For ve...

holde det gløende i halv stilling, men nå er hun helt ute av arbeidslivet og hjemmet på vry og tre år. – Det er så totalt faserdu er så totalt tappet. – Det er en gråten for- bende og gir håp. – Det er mulig å kom- t går svært sakte. – Det kan ta år hus- en som vet.

– Først nå har jeg fått fagbrev som servitør da hun ble syk. Første året forsøkte hun å jobbe så mye hun kunne, men siden oktober i fjor har hun vært fullstendig sykemidd. – Hadde jeg visst hvor alvorlig sykdommen rammet, hadde jeg aldri prøvet meg slik. Til slutt sa kroppen fullstendig stopp, og jeg klarte ikke å bevege meg opp av sofaen.

Når feil skjer, vil en lete etter svar

INNENRIKS

Fryktet å miste Julian Edgar (2 mnd): – Jeg fikk panikk

Roy stoler ikke på Askøy kommune. Nå henter han drikkevann i Bergen.

Askøy får slakt i rapport:
– Det er opplagt at det burde vært i orden

Nytt folkemøte: – Dette er en skam for Askøy kommune

Familien og minst 11.000 andre skulle ikkje fått vatn frå det forureina bassenget. Så opna kommunen ein ventil.

Svarene finner en ikke på kontoret

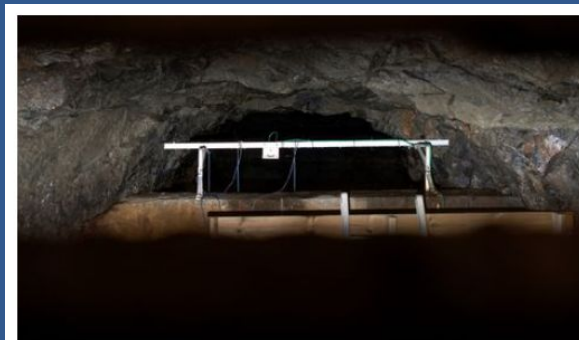
INNENRIKS

Askøy trolig ikke testet høydebasseng på flere år: Andre kommuner tester hver måned

INNENRIKS

Dette vannbassenget er fortsatt i bruk på Askøy: – Ser ikke veldig lekkert ut

– Man kan stille spørsmål ved om slike basseng bør tillates

Bergens Tidende

En del av Schibsted

Hvordan jobber journalister, og hva blir publisert?

3.2. Vær kritisk i valg av kilder, og kontroller at opplysninger som gis er korrekte. Det er god presseskikk å tilstrebe bredde og relevans i valg av kilder.

3.9. Opptre hensynsfullt i den journalistiske arbeidsprosessen

4.1. Legg vekt på saklighet og omtanke i innhold og presentasjon.

Hva med mitt personvern?

Personopplysningsloven gjelder ikke for **journalistiske** formål. Her balanseres det mot ytringsfriheten og pressefriheten

*§ 3. Forholdet til ytrings- og informasjonsfriheten
For behandling av personopplysninger utelukkende for journalistiske formål eller med henblikk på akademiske, kunstneriske eller litterære ytringer gjelder bare bestemmelsene i personvernforordningen artikkel 24, 26, 28, 29, 32 og 40 til 43, jf. personvernforordningen kapittel VI og VIII og kapittel 6 og 7 i loven her.*

Retten til eget bilde

- "Retten til eget bilde" kalles gjerne bestemmelsen i åndsverkloven som setter forbud mot å publisere personbilder uten samtykke av den som er avbildet.
- Men det gjelder ikke i det som regnes tradisjonell nyhetsdekning.

§ 104. Retten til eget bilde

Fotografi som avbilder en person, kan ikke gjengis eller vises offentlig uten samtykke av den avbildede, unntatt når

a) avbildningen har aktuell og allmenn interesse (...)

Q&A

“Kan journalister ta bilder av/filme ansatte som jobber”: **Ja**

“Må vi svare på spørsmål?” **Nei, men sjefen eller noen andre i virksomheten må kunne svare**

Kan vi be journalister om å forlate området: **I utgangspunktet ikke på offentlig sted, men sikkerhet skal selvsagt ivaretas.**

Hva vil journalister gjøre og ikke gjøre

- Journalister vil være ute og dokumentere
- Journalister respekterer at folk har en jobb å gjøre, men som offentlig ansatt eller i jobb for det offentlige, må en regne med å bli tatt bilde av eller filmet.
- God folkeskikk gjelder også for journalister

Noen råd på veien

- Omverdenen trenger informasjon: Ha en plan!
- Smeller det, kommer en bølge av henvendelser. Den må håndteres, uavhengig av situasjonen dere står i faglig
- Aksepter pressens rolle, svak håndtering av mediene, kan i selv bli et problem
- Vær åpne og lag gode rammer

Takk for meg